

לאן מוביל הורביץ?

(החשך עמוק 17)

האינפלציה תגובת המשק — גם אצלנו וגם בעולם — לצימצום הביקושים נשתייך. מול ביקושים יורדים הייצוגים והטווחים רבים דווקא מעלים מחירים, ולא מורידים אותם, וזאת כדי לכפר על ההפסדים שנגרמים על ידי המכירות הנמוכות. הם נהגים לטעון שיש להצמצם את ההוצאות של הדיירים, אבל מציאותם מלאה, צימצום הדיירים ופיטורי עובדים. בעקבות ירידת הביקושים, המחירים אצלנו מלאים בעוף קפוא, אבל מחירי ממשקים לעלות, ויר ייצורו כמובן מצמצום או נהרס כליל. כך מגיב המשק לצימצום הביקושים הדיירים, ואי אפשר עוד לשחק בהם לשם עצירת אינפלציה. מישחק זה טוב היום רק לגרימת אבטלה והרס הייצור. על האוצר להבין זאת. עליו להבין ש אין אנו חיים בשנת 1966, שתגובת המשק לשעולות שונות נשנתו, ואין שום דרך להבריא את המשק בדרך השיגרתית.

"ציבור"

שכזה

האם סך כל הצריכה הפרטית יירד בעקבות הירידה בביקושים העממיים? אין כל הכרח בדבר. מן הנתונים האחרונים של הביטוח הלאומי למדנו שחלקם היחסי של שני העשירונים התחתונים באוכלוסייה ירד בהכנסה הלאומית לכ-7% ממנה. באותו זמן חלקם של שני העשירונים העליונים עלה לכ-50% מן ההכנסה הלאומית. יש להניח שצריכתם התפתחה בהתאם. בעיקבות תהליך זה על חלוקת הכנסות לא התרחשה שום ירידה בצריכה הפרטית במשקנו. להיפך, היא עלתה באותה התקרה. היא עלתה ב-2% שלמים, ריאלי, במחצית הראשונה של 1979. פירוש הדבר הוא שכל ירידה בצריכת

השכבות העממיות נאכלת בקלות על ידי הגברת הצריכה של השכבות העשירות. זהו "הציבור" המפורסם, שתמיד מדובר עליו. אני חושבת מוזמן שר אני אינני ציבור בכלל. דציבור תמיד יש יותר מדי כסף ביד. הציבור מוכר 400 מיליון ל"י אינני רותיחוב ככורה כיום אחד. הציבור משקיע בזהב. הציבור מזריף סחורה יקרה, אך בעלת טיב מעולה, והעיקר הוא שה"ציבור" קונה כל דבר, תמונות מקוריות ותכשיטים יקרים, כי פשוט אינו יודע מה לעשות בכספו באינפלציה שזאת.

מסיבה זו סך כל הצריכה הפרטית לא ירד. אם כלכלני האוצר מאמינים שהירידה בסך הביקושים במשק תבלום את האינפלציה — דבר שאני לא מאמינה בו בכלל — צריך להיות להם גם ברור שבתנאים הנוכחיים, לפי תגובת המשק היום, הירידה בביקושים העממיים לא תוריד את סך כל הביקושים. היא רק עוברת אל השכבות הלא-עממיות. והדבר בודאי לחוק מלהיות אנטי-אינפלציוני.

מסיבות של מילהמה באינפלציה, אין שום טעם לפגוע בביקושים העממיים בלבד. אין זה אלא מישחק באש. גם בכלל זה וגם בחברה. כאשר יוצאים להפעיל צעדים, מטב לדעת בדיוק מה עושים. יתכן והדבר ברור לכלכלני האוצר, ור כדי שתהיה פגיעה ממשית באינפלציה וגם ירידה בגרעון במאזן-התשלומים, מצמצמים את האשראי לייצור. הסיבה הרשמית היא כפולה:

- הרצון לצמצם את מחזור הכספים במשק — זאת קשה להבין כאשר היד הר שניה, בנק ישראל, מזרים 7.5 מיליארד ל"י למשק בחודש אחד, וקונה את כל הצמודים המוצעים למכירה.
- לצמצם את הייצור — ואם אפשר רק לשוק המקומי. דבר זה צריך לגרום

לירידה בייבוא בחומרי-גלם השקעות אחרות בייצור, שהם המרכיב העיקרי בייבוא שלנו. ובעיקר, הדבר צריך לעשות את משקנו ריווחי מבחינה הכלכלית.

הרס

החקלאות

האם זה מה שיקרה?

הייצור המקומי הושם בין הפטיש והסדן. ביטול הסובסידיות צימצם לא רק את הביקושים עבור המוצרים, שהיו מסובסדים בעבר, אלא גם עבור מוצרים עממיים אחרים, כי אחרי ההוצאות הגדולות עבור המוצרים החיוניים, שסיבסודם בוטל, נשאר מעט מאד כסף לקניות אחרות. זה גורם לפדיון יורד, ומצד שני צומצם האשראי.

אחרי צעדים יוזמים אלה, נאמר למיפעי לים שעששני מי שלא יהיה ריווחי — איננו כדאי למשק, ומוטב שיתחסל. הענף הראשון העומד בתור לחיסול הוא החקלאות. זה ענף שרוב קונוי באים באמת מרוב העם. הוא עומד לפני צימצום ביקוש חמור. מצד שני — זהו גם ענף, שלא כאן ולא בכל העולם אינו יכול להתקיים אפילו עונה אחת בלי אשראי מתאים. הנזק בין הזריעה והקציר ארוך מאד, הרבה יותר ארוך מאשר בין התחלת ייצורו של שולחן — או כל מוצר תעשייתי אחר — וסיומו.

החקלאות שלנו, שיא גאוותנו החברתית והכלכלית, הוכנסה למצב ללא מוצא. אך לא כל המשקים במידה שווה. המשקים הגדולים והחזקים יצליחו לעבור את תקופה הקשה — אם היא אמנם תעבור. אך לא המשקים הקטנים. החקלאות הימישפחתית החדשה יחסית תתחסל. בעריה יעברו העירה, ויחפשו פרנסה הנמצאת בדוחק, ועל אדמותיהם ישתלטו הר משקים הגדולים. הן בודאי לא יתשארנה חפקר (מה יישאר לחקלאי — זה תלוי

בחובותיו. את אדמותיו אין הוא יכול לי מכור). וכך יוקמו מונופולים חקלאיים גדולים.

תהליך זה יתרחש גם בענפי-התעשייה. הקטנים יימכרו, והגדולים ישתלטו גם על הייצור וגם על השוקים. התנאים שנוצרו על ידי הצעדים הכלכליים החדשים — וצעד אחד משלים את השני, כיטול הסובסידיות — דיות את צימצום האשראי ולהיפך — אידיאליים ממש להיווצרות מונופולים.

בענף אחד המשק כבר עבר תהליך זה — ענף הבנקאות. כולנו יודעים זאת. יחד עם שכיום יש רק שלושה בנקים גדולים במשק, ופעם היו הרבה יותר. ההבנה בר קיים קטנים נאכלו על ידי הגדולים. נזכיר רק את בנק יפת, בנק פויכטוונגר, בנק ארן ועוד. בודאי הרבה יסכימו איתי שחיינו היו נעימים וקלים יותר כאשר היו הרבה בנקים, ולא רק שלושה. גם חי הממשלות היו קלים יותר. שלושת הם בנקים הגדולים רכשו עוצמה עצומה. הם צברו עושר רב והמשק רוקד לפי חליל האינטרסים שלהם.

אנחנו יודעים מה זה ענף מונופוליסטי. ראינו זאת בענף הבנקאות. אבל יש לציין שהבנקים, הם באמת ריווחיים. לא כמו החקלאות. אולם אין הם מוסיפים ולא כלום לייצור ולמאזן התשלומים.

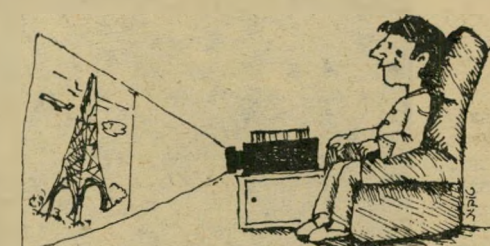
אינני חושבת שאנחנו רוצים לראות תעשייה או חקלאות המורידות רק מוענפים מונופוליסטיים. יתכן שהם באמת יירידו את ייבוא חומר ריי-הגלם וההשקעות האחרות בייצור, אבל למי זה יועיל אז?

נוכח התחלת העידן הכלכלי החדש, לנוכח ביטול הסובסידיות למיצרכים חיוניים, לנוכח הגבלת האשראי לייצור — אנחנו יכולים רק לשאול: ומה הועילו חכמים בתקנתם?

(תוכניתה של אסתר אלכסנדר לחברת המשק — בכתבה הבאה).

נסיעה לחו"ל ב-15 תשלומים

כאשר חברת קופל פותחת לך תכנית-חסכון לנסיעה לחו"ל, אתה תהנה מהפקדונות שלך עוד לפני שתגמור לשלם אותם. כי חברת קופל מאפשרת לך חלוקת תשלומים בזאת: 1/3 ממחיר הנסיעה ישולם בתשלומים חדשים שווים עד מועד הנסיעה. ה-1/3 השני ישולם ימים מספר לפני הנסיעה. ה-1/3 השלישי ישולם בתשלומים (זהים ל-1/3 הראשון) שיתחילו לאחר תום הנסיעה. לפי החלוקה הזאת, אתה יכול לשלם את הנסיעה ב-15 תשלומים (או פחות), וגובה התשלומים יהיה נתון לבחירתך בהתחשב עם יעד הנסיעה ועם מועד תחילת התשלומים. בתנאים נוחים כאלה, תוכל להגיע לחו"ל כבר בקיץ הקרוב.

- 15
- 14
- 13
- 12
- 11
- 10
- 9
- 8
- 7
- 6
- 5
- 4
- 3
- 2
- 1

כבר מוזמן חזרת מהטיול למרות שעדיין לא גמרת לשלם אותו. שילמת רק 2/3 ממחיר הכרטיס ואתה כבר בחו"ל. איך אפשר לפתור חלום על חו"ל ב-15 תשלומים לא צמודים.

קופל נסיעות תל-אביב, רחוב פרישמן 14, טלפון 246121. הנוסע לחו"ל עם קופל, וכול להחנות את מכוניתו בחניון קופל בת"א, תמורת 10 ל"י ליום (כולל מע"מ).

רהיטי "וורדו" - מחמאה לתרבות הדיור

מתוצרתנו וגם מסקנדינביה, איטליה בלגיה, הולנד, אנגליה

חדרי-שינה, מערכות-ישיבה, חדרי-ילדים ופינות-אוכל

פתוח בכל יום עד 8 בערב ובמוצאי שבת עד 10 בערב רמת גן, רח' ז'בוטינסקי 22

אל תוותרו על ביקור ב"וורדו"